

JANA GERŽOVÁ

EDITORIÁL

Pohľad do výstavy Martina Creeda. Dom umenia, České Budějovice, 2012. Foto: Jan Mahr

Relikviáre alebo o veciach gotických je názov štúdie Jozefa Ridilla, v ktorej nezámerne nadväzuje na tému prvého tohtoročného čísla časopisu *Profil*, kde sa z rôznych perspektív skúmal vzťah súčasného umenia k zobrazovaniu smrti. Ridilla, podobne ako Teresa Lousová v príspevku *Estetizácia smrti v súčasnej umeleckej praxi*¹, sa sústredil na tú časť výtvarnej tvorby, kde sú strach a hrôza vnímané ambivalentne, vzbudzujúc súčasne znechutenie i estetické potešenie. Ako modelové príklady si vybral diela dvoch starších výtvarníkov – Miloša Bođu (nar. 1953) a Miloša Koptáka (nar. 1963), ktoré zasadzujú do širších historických

1 LOUSOVÁ, Teresa: Estetizácia smrti v súčasnej umeleckej praxi. In *Profil*, 2018, č. 1, s. 68 – 75.

súvislosti s odkazom nielen na fenomén takzvaných gotických romantických románov 18. storočia, považovaných za predchodcov súčasného žánru hororu, ale aj na extrémne príklady výtvarnej tvorby stojacej na hranici zákona. Okrem uvádzaných autorov ako Christian Lemmerz a Anthony-Noel Kelly by sme sem mohli zaradiť aj putovnú výstavu Gunthera von Hagensa *Bodyworlds*, kde prezentoval mŕtve telá spracované technikou plastinácie. Napriek tomu, že niektoré analógie sú len formálne (porovnanie Boďovej série *Menu* s *The Dinner Party* Judy Chicago), autor upriamil pozornosť na problematiku, ktorá nie je v domácom kontexte takmer vôbec reflektovaná.

Do rubriky *Profil Profilu* sme vybrali tridsatjedennú výtvarníčku Luciu Papčovou, ktorej tvorba spojená s médiom fotografie a videa prešla za posledných osem rokov, od získania bakalárskeho titulu na VŠVU (2010) a magisterského titulu na viedenskej Akademii der bildenden Künste (2013), výraznou premenou. Napriek tomu, že za cyklus emocionálne silných dokumentárnych fotografií *Starí rodičia* získala v roku 2009 ocenenie Essl Art Award Special Invitation (recenziu výstavy s reprodukciami ocenených diel napísala pre *Profil* Nina Vrbanová),² v jej ďalšej tvorbe, ako na to upozorňuje publicista, kurátor a historik fotografie Branislav Štěpánek, začala „prevládať výtvarná fotografia s prvkami inscenovania“ a experimentovanie „s extrémnymi výrazovými prostriedkami fotografického média na hranici viditeľnosti“. Táto prítiažlivá stránka autorkiných diel sa môže v prípade reprodukovania v časopise stať problémom, pretože medzi bezprostredným vnímaním fotografie a informáciou, ktorú ex post sprostredkuje reprodukcia, existuje istá disproporcia. O týchto a iných otázkach tvorby hovorí autorka v rozhovore s Branislavom Štěpánkom, zamýšľajú sa nad zlomovými okamihmi vlastného umeleckého vývoja, inšpiračnými zdrojmi, ale aj prevádzkou umenia a rolou ženy-umelkyne v nej. Kto sa o tvorbu Lucie Papčovej a jej manžela Štefana Papča zaujíma, od 22. decembra 2018 je v žilinskej Galérii Plusmínusnula sprístupnená ich prvá spoločná výstava *CUMULONIMBUS*, ktorá potrvá do 27. januára 2019.

Do rubriky *Recenzie výstav* sme zaradili reflexiu dvoch výstavných projektov. V prvej sa Silvia L. Čúzyová zamýšľa nielen nad tvorbou súčasného izraelského výtvarníka Nahuma Teveta (1946), ale aj nad inštitúciou – Domom umenia v Českých Budějoviach, kde sa jeho tvorba na území Českej republiky prvýkrát prezentovala. Druhý text o bratislavskej výstave Emőke Vargovej v GMB nie je tradičnou recenziou. Je to analýza jej najnovšieho cyklu textilných obrazov z pera Zory Rusinovej, ktorá sleduje autorkinu tvorbu už od deväťdesiatych rokov minulého storočia.

Peter Megyši sa podujal napísať recenziu na jednu z dôležitých kníh 20. storočia, súbor esejí W. J. T. Mitchella, ktoré zahrnul pod spoločný názov *Teória obrazu* a prvýkrát publikoval v roku 1994. Napriek tomu, že český preklad vychádza až po dvadsiatich dvoch rokoch, nie je Mitchellov „obrat k obrazu“ odbornej verejnosti neznámy, ako na to poukazuje recenzent. Menej známe je, že už v roku 2000 bol v našom časopise uverejnený preklad Mitchellovej eseje *Nemá poézia a slepá malba*,³ ktorá bola súčasťou jeho staršej knihy *Iconology: Image, Text, Ideology* (1986). Text preložil Jozef Cseres a zaradil ho do *Malej antológie z textov súčasnej americkej filozofie a estetiky*.⁴

Záver čísla patrí štúdiu, ktorá je fragmentom väčšieho textu, uverejneného pod názvom *Obrazy kontaminované realitou* v katalógu výstavy *Fascinace skutečností/ Hyperrealismus v české malbě*, ktorá sa minulý rok uskutočnila v Múzeu umenia v Olomouci v koncepcii kurátorky Barbory Kundračíkovej a maliara Michala Ožibka.

2 VRBANOVÁ, Nina: Essl Award CEE 2009. In *Profil*, 2009, č. 1, s. 134 – 135.

3 Mitchell, William John Thomas: Nemá poézia a slepá malba. In *Profil*, 2000, č. 4, s. 129 – 131.

4 Antológia, kde boli zaradené preklady textov Richarda Lippolda, Roberta Smithsona, Arthura Danta, Georga Dickieho, Ivana Karpa, Mayera Schapiro, Craiga Owensa, Rosalind E. Kraussovej a Josepha Margolisavýchádzala na pokračovanie v časopise *Profil* (2000, č. 4, s. 98-131 a 2001, č. 2-1, s. 62-99).